

Java ile Nesne Merkezli ve Fonksiyonel Programlama

11. Bölüm: Genel Programlama

Eğitmen:

Akın Kaldıroğlu

Çevik Yazılım Geliştirme ve Java Uzmanı

Konular

- **java.lang.Object'e Genel Yapılar**
- **Genel Yapılar**
  - Genel Tip Kullanımı
- **Joker, Alt ve Üst Sınır Tipler**
  - Sınırsız Joker
  - Üstten Sınırlı Joker
  - Altan Sınırlı Joker
- **Genel Tipli Sınıf Tanımlama**
- **Ödevler**

java.lang.Object'e Genel Yapılar

Generic Ne Demek?

- **Generic:** relating to or characteristic of a whole group or class : general <“Romantic comedy” is the generic term for such films.>
- **Generic** İngilizce’de bir gruptaki elemanlara has olan, onlarda ortak olan demektir.
- Cinse ait olan, cins ile ilgili olan, tikele özel olmayan demektir.
  - Genel, kapsamlı gibi kişiliklara sahiptir.
- Bu derste generic ile genel, genel tip terimleri, tipe has ile de tipe genel terimleri birbiri yerine geçecek şekilde kullanılmıştır.

Object Referansı - I

- Java'da en temel genel programlama (**generic programming**), `java.lang.Object` sınıfıyla yapılır.
- Java'da `Object` sınıfı, her sınıfın super sınıfı olduğundan, her nesneyi `Object` sınıfından bir referans ile gösterebiliriz:

```
Object o = new String("Java");
o = new Customer();
```

- Benzer şekilde her nesneyi, `Object` bekleyen bir metoda geçebilir, `Object` tipinde bir referans döndüren bir metottan geriye döndürebiliriz:

```
Object firstName = o.getFirstName();
```

Heterojen Collection - I

- Java'ya generics özelliği gelmeden önce **Collection** heterojendi, en genel tip olan **Object** ile çalışır ve her tipten nesnenin eklenmesine izin verirdi.
- Tüm metotları da **Object** alıp-verirdi:
  - **boolean add (Object o)** veya
  - **boolean addAll (Collection c)** gibi.
- Bu tabii olarak çok şekilliliğin (polymorphism) bir sonucudur.

Heterojen Collection - II

- Benzer şekilde torbaların iteratörleri de yine **Object** alıp verirlerdi:
  - **java.util.Iterator**'ın **next()** metodu **Object** döndürür, **remove (Object o)** metodu **Object** alır.

```
Student s = (Student) students.get(i);
```

```
List students = new ArrayList();
students.add(new Student(...));
students.add(new Student(...));
students.add(new Student(...));
```

```
Object o = students.get(i);
if(o instanceof Student){
    Student s = (Student) o;
    ...
}
```

```
Iterator it = students.iterator();
while(it.hasNext()){
    Student s = (Student) it.next();
}
```

Java SE 1.4 Collection API

java.util

Interface Collection

Method Summary

boolean	add(Object o)	Ensures that this collection contains the specified element (optional operation).
boolean	addAll(Collection c)	Adds all of the elements in the specified collection to this collection (optional operation).
void	clear()	Removes all of the elements from this collection (optional operation).
boolean	contains(Object o)	Returns true if this collection contains the specified element.
boolean	containsAll(Collection c)	Returns true if this collection contains all of the elements in the specified collection.
boolean	equals(Object o)	Compares the specified object with this collection for equality.
int	hashCode()	Returns the hash code value for this collection.
boolean	isEmpty()	Returns true if this collection contains no elements.
Iterator	iterator()	Returns an iterator over the elements in this collection.
boolean	remove(Object o)	Removes a single instance of the specified element from this collection, if it is present (optional operation).
boolean	removeAll(Collection c)	Removes all this collection's elements that are also contained in the specified collection (optional operation).
boolean	retainAll(Collection c)	Retains only the elements in this collection that are contained in the specified collection (optional operation).
int	size()	Returns the number of elements in this collection.
Object[]	toArray()	Returns an array containing all of the elements in this collection.
Object[]	toArray(Object[] a)	Returns an array containing all of the elements in this collection; the runtime type of the returned array is that of the specified array.

Object Referansı- II

- Bir API tasarlarken de sıkılıkla **Object** tipinden nesne alıp verecek şekilde tasarlarız:

```
public void send(Object o);  
public Object receive()
```

Object Referansın Problemleri - I

- Bu durumun yanı tüm referansları en genel **Object** tipinden yapmanın bazı problemleri vardır:
  - Alt tipten nesnelere has yapılar oluşturmak yanı **Object** nesnesi yerine alt sınıflardan nesneler kullanmak mümkün olmaz.
  - Yani sadece **Student** tutan bir torba oluşturmak mümkün değildir.

```
List students = new ArrayList();
students.add(new Student());
students.add(3); // Should not allow this
students.add(new Date()); // Should not allow this
```

Object Referansın Problemleri - II

- Sürekli Object nesnesi kullanmak alçaltma (downcast) ihtiyacı doğurur.
  - Alçaltma (downcast) da instanceof kullanma ihtiyacına sebep olabilir.

```
Student s = (Student) channel.receive();
Student s = (Student) students.get(i);
```

```
Object o = channel.receive();
if(o instanceof Student){
    Student s = (Student) o;
    ...
}
```

```
Collection col ... ;
...
Iterator it = col.iterator();
while(it.hasNext()){
    Student s = (Student) it.next();
    ...
}
```

RawTypeList.java

- org.javaturk.oofp.ch11.problem.RowTypeList

Genel Yapılar (Generics)

Genel Yapılar (Generics) - I

- Java'ya 1.5 ile birlikte genel tipler (türler) (generic types ya da kısaca generics) gelmiştir.
- Muhtemelen Java'nın tarihinde, 8. sürüm ile gelen fonksiyonel programlama ile birlikte çehresini en fazla değiştiren özellik olmuştur.
- Genel yapılar (generics) ile `java.lang.Object` nesnesi yerine farklı bir tipe has/genel yapılar oluşturmak mümkündür.

Genel Yapılar (Generics) - II

- Bu bölümde genel tipler, daha basitten karmaşığa doğru giderek, iki farklı şekliyle ele alınacaktır:
  - Önce var olan genel tiplerin kullanımı,
  - Sonrasında genel tiplerin oluşturulması.

- Bir genel tip (generic type) **<> baklava dilimi işlemcisi (diamond operator)** ile tanımlanır.
- Bu tanımda **<>** içinde **genel tip (generic type)** belirtilir.
- Bu amaçla genel tipi göstermek için **E, T, K, V vb. tip değişkeni** ya da **tip parametresi(type variable)** ya da **type parameter** kullanılır.
  - Tip değişkenlerinin büyük harflerle gösterilmesi bir gelenektir.
  - Örneğin **Collection<E>**, ya da **Map<K, V>** gibi.

Genel Tipler - II

- Dolayısıyla eskiden `java.lang.Object` ile çalışan yapılar genericlerin Java'ya girmesiyle birlikte `E`, `T`, `K`, `V` vb. harflerle sembolleştirilerek gösterilen tip değişkenleri ile çalışmaya başlamıştır.
- Bu sebeple genel tip kabul eden nesnelerin APIllerinde `java.lang.Object` yerine `E`, `T`, `K`, `V` tip değişkenleri bulunmaktadır.

Collection<E> - I

- Collection<E>'de E tip parametresidir ve nesneyi E tipine has kılar, dolayısıyla Collection artık homejendir.
- Tip parametresi Collection<E>'in metodlarında da kullanılır:
  - **boolean add(E e):** Collection<E>'a sadece E tipinden nesne ekler.

```
public interface Collection<E> extends Iterable<E> {  
  
    boolean contains(Object o);  
  
    Iterator<E> iterator();  
  
    Object[] toArray();  
  
    <T> T[] toArray(T[] a);  
  
    default <T> T[] toArray(IntFunction<T[]> generator)  
  
    boolean add(E e);  
  
    boolean remove(Object o);  
  
    boolean containsAll(Collection<?> c);  
  
    boolean removeAll(Collection<?> c);  
  
    default boolean removeIf(Predicate<? super E> filter)  
  
    boolean retainAll(Collection<?> c);  
  
    boolean equals(Object o);  
  
    default Spliterator<E> spliterator()  
  
    default Stream<E> stream()  
  
    default Stream<E> parallelStream()  
    ...  
}
```

Collection<E> - II

- Collection<E>'de E bir semboldür ve tipi gösteren bir parametredir ve kod yazılırken E yerine gerçek bir tip kullanılır.
- Yani Collection nesnesi, oluşturulurken verilen tipe has (generic to given type) olur, mümkün olduğunca sadece o tip ile işlem yapar.

```
public interface Collection<E> extends Iterable<E> {  
  
    boolean contains(Object o);  
  
    Iterator<E> iterator();  
  
    Object[] toArray();  
  
    <T> T[] toArray(T[] a);  
  
    default <T> T[] toArray(IntFunction<T[]> generator)  
  
    boolean add(E e);  
  
    boolean remove(Object o);  
  
    boolean containsAll(Collection<?> c);  
  
    boolean removeAll(Collection<?> c);  
  
    default boolean removeIf(Predicate<? super E> filter)  
  
    boolean retainAll(Collection<?> c);  
  
    boolean equals(Object o);  
  
    default Spliterator<E> spliterator()  
  
    default Stream<E> stream()  
  
    default Stream<E> parallelStream()  
    ...  
}
```

java.util.List API - I

- `java.util.List`'in API'sinin Java 1.5 öncesindeki ve sonrasındaki hali aşağıdadır:

boolean	<code>add(Object o)</code> // Java SE 1.4 hali
boolean	<code>add(E e)</code> // Java SE 1.5 hali
void	<code>add(int index, Object element)</code>
void	<code>add(int index, E element)</code>
Object	<code>get(int index)</code>
E	<code>get(int index)</code>
Object	<code>remove(int index)</code>
E	<code>remove(int index)</code>
Object	<code>set(int index, Object element)</code>
E	<code>set(int index, E element)</code>
List	<code>subList(int fromIndex, int toIndex)</code>
List<E>	<code>subList(int fromIndex, int toIndex)</code>

java.util.List API - II

- List arayüzüünün Java SE 1.4 ve 1.8 API'leri,
- List tanımındaki farka dikkat edin: List ve List<E>

java.util

Interface List

All Superinterfaces:

[Collection](#)

All Known Implementing Classes:

[AbstractList](#), [ArrayList](#), [LinkedList](#), [Vector](#)

---

public interface List

extends [Collection](#)

java.util

Interface List<E>

Type Parameters:

E - the type of elements in this list

All Superinterfaces:

[Collection<E>](#), [Iterable<E>](#)

All Known Implementing Classes:

[AbstractList](#), [AbstractSequentialList](#), [ArrayList](#), [AttributeList](#), [CopyOnWriteArrayList](#), [LinkedList](#), [RoleList](#), [RoleUnresolvedList](#), [Stack](#), [Vector](#)

---

public interface List<E>

extends [Collection<E>](#)

Java SE 1.4 API

- Java SE 1.4 API için: <https://docs.oracle.com/javase/1.4.2/docs/api/>


```
111 public void testSuccessfullLogin() {
112     // Given
113     // When
114     // Then
115     // ...
116 }
117
118 @Test // Test 1
119 public void testSuccessfullLoginWithNoSuchCustomerException() {
120     // Given
121     // When
122     // Then
123     // ...
124 }
125
126 @Test // Test 2
127 public void testSuccessfullLoginWithCustomerLockedException() {
128     // Given
129     // When
130     // Then
131 }
132
133 @Test // Test 3
134 public void testSuccessfullLoginWithCustomerAlreadyLoggedException() {
135     // Given
136     // When
137     // Then
138 }
139
140 @Test // Test 4
141 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsException() {
142     // Given
143     // When
144     // Then
145 }
146
147 @Test // Test 5
148 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
149     // Given
150     // When
151     // Then
152 }
153
154 @Test // Test 6
155 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
156     // Given
157     // When
158     // Then
159 }
160
161 @Test // Test 7
162 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
163     // Given
164     // When
165     // Then
166 }
```

Genel Tip Kullanımı

Genel Tiplerin Kullanımı - I

- **ArrayList**, bir **Collection** nesnesidir ve genel bir tiptir.
- **ArrayList** nesnesi oluşturulurken tip parametresi olan **E** yerine gerçek tip geçilir:

```
List<Student> students = new ArrayList<Student>();
```

Genel Tiplerin Kullanımı - II

- Java SE 1.7 ile birlikte kurucu çağrısı yapılırken sadece <> kullanmak yeterli hale gelmiştir:

```
List<Student> students = new ArrayList<Student>();
```

- Ama bir referansa atamadan kullanmak istenirse bu durumda kurucudan sonra genel tipi vermek gereklidir.

```
new ArrayList<Student>();
```

- Çünkü tip olmadan <> kullanımı, **ArrayList<>()** gibi, problemlidir.

Genel Tiplerin Kullanımı - III

- Genel tip kullanılarak oluşturulan bir nesne, sadece o genel tipten olan nesnelerle çalışabilir.
- Örneğin, **ArrayList** oluştururken genel tip kullanıldığında **<>** operatörü içinde belirtilen tip ve alt sınıfların dışında bir nesneyi o torbaya eklemeye çalışmak bir derleme hatasıdır.

```
List<Student> students = new ArrayList<>();
students.add(new Student());
students.add(new MasterStudent());
students.add(new PhDStudent());

students.add(new Person()); // Compiler error!
students.add(3);           // Compiler error!
students.add(new Date());  // Compiler error!
```

GenericList.java

- org.javaturk.oofp.ch11.problem.GenericList

Genel Tiplerin Kullanımı - III

- Bazı sınıflar birden çok genel tip ile çalışır.
  - Bu durumda nesnesi oluştururken birden çok gerçek tip verilir.
- Örneğin, `Map<K, V>`, anahtar ve değer için iki tane tip parametresi alır.
  - Bu durumda `V put(K key, V value)` metodu da iki tip parametresi alır.

GenericMap.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.GenericMap

Genel Tiplerin Kullanımı - IV

- Tip parametresi alan nesnelerin metodları da tip parametresi alır.
- Bu durumda metodlar da sadece o tipten parametre ile çalışır hale gelir.
- Örneğin **Comparator<T>** tipinin tek soyut методу da **int compare (T o1, T o2)** olur.
- Bu durumda **Comparator<T>** hangi tipe has oluşturulmuşsa, **compare ()** методу da sadece o tipten iki nesne alır.

SchoolTest1.java

- org.javaturk.oofp.ch11.school.SchoolTest1
  - EmployeeComparator
  - TeacherComparator

İlkel Tipli Genel Kullanımı

- Java'da ilkeller genel tip olarak kullanılamaz, genel tip muhakkak nesne tipi olmalıdır.
- Bu yüzden ilkel tipler için onların nesnelerini temsil eden `java.lang` paketindeki sarmalayan (wrapper) tipleri kullanılabilir.
- İkel tipler ile sarmalayan tipler arasındaki dönüşümler otomatiktir.

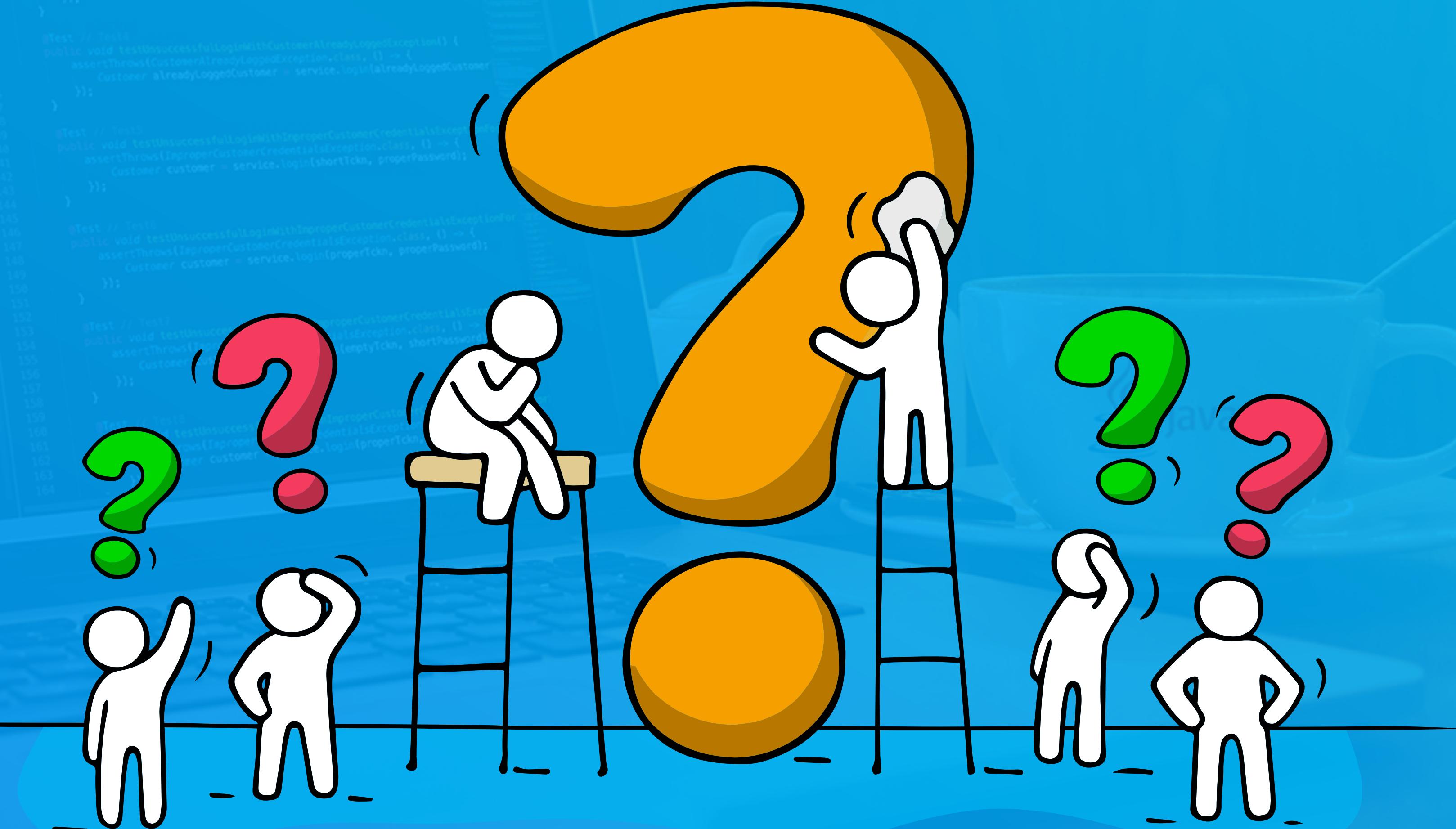
```
List<Integer> ints = new ArrayList<>();  
ints.add(3);           // Auto-boxing  
ints.add(new Integer(5));  
int i = ints.get(1);   // i is 5! Auto-unboxing  
short s = 11;  
ints.add(new Short(s)); // Compiler error!  
ints.add(new Long(3L)); // Compiler error!
```

PrimitiveGenerics.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.PrimitiveGenerics

Soru ve Cevap Zamani!

Joker, Alt ve Üst Sınır Tipiler

Genel Alt ve Üst Tipler - I

- Genel tiplerin kullanımında miras önemli bir yer kaplar.
- Örneğin, sadece genel bir tip değil, bir şemsiye tip (ya da üst tip) veya alt tip nasıl ifade edilir?
- Örneğin, belli bir tipe genel **Collection** nesnesine, arayüzündeki **addAll()** metoduyla başka bir **Collection**'daki nesneler nasıl eklenir?
- **Collection<Employee>** torbasına sadece **Employee** ve alt türlerine genel bir **Collection** torbasındaki nesnelerin eklenebileceği nasıl ifade edilir?

Genel Alt ve Üst Tipler - II

- Bu tür sorular genel tipler kullanımının miras ile ilişkisi bağlamına ele alınır.
- Bu amaçla alt ve üst sınır tiplerin kullanımı ele alınacak.

Genel Alt Tipler - I

- Bir tipe has genel yapı ile o tipin bir alt tipine has genel yapı arasında bir is-a ilişkisi var mıdır?
  - Örneğin `List<String>`, `List<Object>`'nin bir alt tipi midir?
- Yani aşağıdaki atama yapılabilir mi?

```
List<String> strings = new ArrayList<>();
List<Object> objects = strings; // Can we do this?
// If we can
strings.add(new String("java"));
objects.add(new Date());
Object o = objects.get(0); // This is ok, it is a String
String s = strings.get(1); // But it is not a String!
```

Genel Alt Tipler – II

- Dolayısıyla, aralarında is-a ilişkisi olan iki tipe has oluşturulan genel tipli nesneler birbirlerine atanamazlar!
- Dolayısıyla `List<Manager>`, `List<Employee>`'nin bir alt tipi değildir!
- Bu şu anlama gelir: `List<Employee>` beklenen yere `List<Manager>` geçilemez.

```
List<Employee> employees = new ArrayList<>();
makeUpTeam(employees);

List<Manager> managers = new ArrayList<>();
makeUpTeam(managers); // Can't do that!

void makeUpTeam(List<Employee> employees){
}
```

GenericInvarianceAndParameters.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.
GenericInvarianceAndParameters
- Bu örnekte **makeUpTeam1()** ve **makeUpTeam2()** metodlarının
kullanımını inceleyin.

Joker (Wildcard) - I

- Bu türden problemler genel yapıda **joker (wildcard)** kullanımıyla çözülebilir.
- Joker ? (soru işaretti) ile gösterilir ve bununla herhangi bir tip kastedilir.
- Üç tür joker kullanımı vardır:
  - Sınırsız joker,
  - Altan sınırlı joker,
  - Üstten sınırlı joker.

Joker (Wildcard) - II

- Java generic yapılarında joker kullanımının bir kaç farklı yolu vardır.
  - Sınırsız joker `<?>`: Herhangi bir tipe genel bir yapı oluşturur.
  - Üstten sınırlı joker `<? extends T>`: `T` ve `T`'nin alt tiplerine has bir genel yapı oluşturur.
  - Altta sınırlı `<? super T>`: `T` ve `T`'nin üst tiplerine has bir genel yapı oluşturur.


```
111 public void testSuccessfullLogin() {
112     // Given
113     // When
114     // Then
115     // ...
116 }
117
118 @Test // Test 1
119 public void testSuccessfullLoginWithNoSuchCustomerException() {
120     // Given
121     // When
122     // Then
123     // ...
124 }
125
126 @Test // Test 2
127 public void testSuccessfullLoginWithCustomerLockedException() {
128     // Given
129     // When
130     // Then
131 }
132
133 @Test // Test 3
134 public void testSuccessfullLoginWithCustomerAlreadyLoggedException() {
135     // Given
136     // When
137     // Then
138 }
139
140 @Test // Test 4
141 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsException() {
142     // Given
143     // When
144     // Then
145 }
146
147 @Test // Test 5
148 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
149     // Given
150     // When
151     // Then
152 }
153
154 @Test // Test 6
155 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
156     // Given
157     // When
158     // Then
159 }
160
161 @Test // Test 7
162 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentialsSpecificationException() {
163     // Given
164     // When
165     // Then
166 }
```

SİNIRSIZ JOKER

Sınırsız Joker - I

- Tip belirtmeden tek başına kullanıldığında ? işaretini, **sınırsız jokerdir** (**unbounded wildcard**) çünkü onunla her tip ya da herhangi bir tip kastedilir.
- Sadece ? kullanıldığında, tip bilgisi belirlenmediğinden, okuma yapılabilir ama yazma yapılamaz.
- Dolayısıyla <?> kullanarak bir tanımlama yapılmaz, <?> daha çok metotlara geçilen parametrelerde kullanılır.

```
List<?> list = new ArrayList<>();
list.add(new Object()) // Error!
Object obj = list.get(0); // Not an error!
list.forEach((Object o) → System.out.println(o));
```

Sınırsız Joker - II

- Sınırsız jokerli bir yapıdan okuma yapıldığında **Object** nesnesi alınır.
- Sınırsız joker kullanılarak **List** nesnesi oluşturulduğunda üzerinde ancak şu metodlar çağrılabılır:
  - **java.lang.Object** metodları,
  - **List** nesnesindeki tip belirtmeye gerek duymayan metodlar.

```
Iterator<?> i = List.iterator();
list.add(new Object());           // Error!
list.set(1, "I love Java");    // Error!

UnaryOperator<Integer> operator = j → j * j;
list.replaceAll(operator);       // Error!
```


- Java API'sinde zaman zaman sınırsız joker kullanılır
örneğin `java.util.List` arayüzünde:

```
boolean containsAll(Collection<?> c)
boolean removeAll(Collection<?> c)
boolean retainAll(Collection<?> c)
```

- Bu metodlara geçilen `Collection` nesnesinin genel tipinin belirtilmesine/bilinmesine gerek yoktur.
  - Bir `List` nesnesinden örneğin, herhangi bir tipe has oluşturulmuş `Collection`'ın varlığı `containsAll()` metoduyla sorgulanabilir.

- Bu metodların gerçekleştirmeleri **java.util.AbstractCollection** sınıfındadır.

```
boolean containsAll(Collection<?> c)
boolean removeAll(Collection<?> c)
boolean retainAll(Collection<?> c)
```

- Tüm gerçekleştirmelerde ya **Object** sınıfının metodları çağrılır ya da **AbstractCollection** sınıfının, torbanın tuttuğu nesnelerin gerçek tiplerini bilmesinin gerekmendiği, **contains()** ya da **size()** gibi metodlar çağrılır.

Sınırsız Joker - V

- Benzer şekilde `java.util.Collections` sınıfındaki statik metodlarda sınırsız joker kullanılır çünkü `Collections` genel tipli değildir:

```
boolean disjoint(Collection<?> c1, Collection<?> c2)
int      frequency(Collection<?> c, Object o)
int      indexOfSubList(List<?> source, List<?> target)
int      lastIndexOfSubList(List<?> source, List<?> target)
void     reverse(List<?> list)
void     rotate(List<?> list, int distance)
void     shuffle(List<?> list)
void     shuffle(List<?> list, Random rnd)
void     swap(List<?> list, int i, int j)
```

- `disjoint()`, iki tane bilinmeyen tipe has `Collection` nesnesinin ortak elemanı olup olmadığını sorgular, `reverse()`, `rotate()` ve `shuffle()` herhangi tipe has bir `List` üzerinde çalışabilir.

UnboundedWildcardExample.java

- org.javaturk.oofp.ch11.wildcard.
UnboundedWildcardExample


```
111 public void testSuccessfullLogin() {  
112     assertEquals(CustomerNotFoundException.class, customer.  
113         login("customer", "password").getClass());  
114     assertEquals("Customer logged in successfully.", customer.  
115         login("customer", "password").getLogInMessage());  
116 }  
117  
118 @Test // Test 1  
119 public void testSuccessfullLoginWithUnfoundCustomer() {  
120     assertEquals(UnfoundCustomerException.class, () -> {  
121         customer.unfoundCustomer = service.login("customer", "password");  
122     }).getClass();  
123 }  
124  
125 @Test // Test 2  
126 public void testSuccessfullLoginWithLockedCustomer() {  
127     assertEquals(CustomerLockedException.class, () -> {  
128         customer.lockedCustomer = service.login("lockedCustomer", "password");  
129     }).getClass();  
130 }  
131  
132 @Test // Test 3  
133 public void testSuccessfullLoginWithAlreadyLoggedCustomer() {  
134     assertEquals(AlreadyLoggedCustomerException.class, () -> {  
135         customer.alreadyLoggedCustomer = service.login("alreadyLoggedCustomer", "password");  
136     }).getClass();  
137 }  
138  
139 @Test // Test 4  
140 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
141     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
142         customer = service.login("shortTckn", "properPassword");  
143     }).getClass();  
144 }  
145  
146 @Test // Test 5  
147 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
148     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
149         customer = service.login("properTckn", "shortPassword");  
150     }).getClass();  
151 }  
152  
153 @Test // Test 6  
154 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
155     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
156         customer = service.login("properTckn", "properTckn");  
157     }).getClass();  
158 }  
159  
160 @Test // Test 7  
161 public void testSuccessfullLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
162     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
163         customer = service.login("properTckn", "properTckn");  
164     }).getClass();  
165 }
```

Üstten Sınırlı Joker

Üstten Sınırlı Joker - I

- Aralarında is-a ilişkisi olan iki tipe has oluşturulan genel tipli nesneler birbirlerine atanamazlar!
- Dolayısıyla `List<Manager>`, `List<Employee>`'nin bir alt tipi değildir!
  - Bu şu anlama gelir: `List<Employee>` beklenen yere `List<Manager>` geçilemez, her farklı tipte liste için ayrı bir metoda ihtiyaç vardır.

```
List<Employee> employees = new ArrayList<>();
makeUpTeam(employees);

List<Manager> managers = new ArrayList<>();
makeUpTeam(managers); // Can't do that!

void makeUpTeam(List<Employee> employees){}
```

```
List<Employee> employees = new ArrayList<>();
makeUpTeam1(employees);

List<Manager> managers = new ArrayList<>();
makeUpTeam1(managers); // Can't do that!
makeUpTeam2(managers); // Need another method!

static void makeUpTeam1(List<Employee> employees){...}
static void makeUpTeam2(List<Manager> employees){...}
```

Üstten Sınırlı Joker - II

- Bu problemi çözmenin yolu, yani, belirtilen tip veya onun alt tiplerini kabul eden generic bir ifadedir.
- Bu **üstten sınırlı bir joker (upper-bounded wildcard)** ile mümkündür.
- Üstten sınırlı joker ifadesi `<? extends Type>` şeklindedir ve verilen tipin ve tüm alt tiplerinin nesnesi kastedilmektedir.

```
List<Employee> employees = new ArrayList<>();
makeUpTeam(employees);

List<Manager> managers = new ArrayList<>();
makeUpTeam(managers);

void makeUpTeam(List<? extends Employee> employees){
    ..
}
```

```
List<? extends Employee> employees = new ArrayList<>();
List<Manager> managers = new ArrayList<>();
employees = managers; // Can do that!
```

UpperboundedWildcardExample.java

- org.javaturk.oofp.ch11.wildcard.
UpperboundedWildcardExample
- Bu örnekte `makeUpTeam1()` 'e karşı `makeUpTeam2()` metodunun kullanımını inceleyin.

Geneller ve Sarmalayan Tipler - I

- Ayrıca sarmalayan (wrapper) sınıflarda da aşağıdaki duruma dikkat edin:

```
List<Integer> ints = new ArrayList<>();  
ints.add(3);  
ints.add(new Integer(5));  
short s = 7;  
ints.add(new Short(s));    // Compiler error!  
ints.add(new Long(3L));   // Compiler error!
```

- Çünkü sarmalayan (wrapper) nesneler arasında **is-a** ilişkisi yoktur.
  - Sadece **Number** sınıfı, **Byte**, **Short**, **Integer**, **Long**, **Float** ve **Double**'ın bir üst tipidir.

Geneller ve Sarmalayan Tipler - II

- Bu durum da üstten sınırlı generic tip kullanılabilir:

```
List<Number> square(List<? extends Number> numbers) {  
    ...  
}
```

- Bu durumda bu metoda sadece **Number** sınıfına has değil, **Byte**, **Short**, **Integer**, **Long**, **Float** ve **Double** tiplerine has **List** nesneleri de geçilebilir.

WrapperGenerics.java

- `org.javaturk.oofp.ch11.generics.WrapperGenerics`
- Bu örnekte `square1()` ve `square2()` metodunun kullanımını inceleyin.


```
111 public void testSuccessfulLogin() {  
112     assertEquals(CustomerNotFoundException.class, customer.  
113         login("customer1", "password1").getClass());  
114     assertEquals("Customer locked", customer.  
115         login("customer1", "password1").getReason());  
116 }  
117  
118 @Test // Test 1  
119 public void testSuccessfulLoginWithUnfoundCustomer() {  
120     assertEquals(UnfoundCustomerException.class, () -> {  
121         customer.unfoundCustomer = service.login(properties, properPassword);  
122     }).  
123 }  
124  
125 @Test // Test 2  
126 public void testSuccessfulLoginWithCustomerLocked() {  
127     assertEquals(CustomerLockedException.class, () -> {  
128         customer.lockedCustomer = service.loginLockedCustomerToken("token");  
129     }).  
130 }  
131  
132 @Test // Test 3  
133 public void testSuccessfulLoginWithCustomerAlreadyLogged() {  
134     assertEquals(CustomerAlreadyLoggedException.class, () -> {  
135         customer.alreadyLoggedCustomer = service.loginAlreadyLoggedCustomer();  
136     }).  
137 }  
138  
139 @Test // Test 4  
140 public void testSuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
141     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
142         customer = service.login(shortToken, properPassword);  
143     }).  
144 }  
145  
146 @Test // Test 5  
147 public void testSuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
148     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
149         customer = service.login(propertiesToken, properPassword);  
150     }).  
151 }  
152  
153 @Test // Test 6  
154 public void testSuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
155     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
156         customer = service.login(propertiesToken, shortPassword);  
157     }).  
158 }  
159  
160 @Test // Test 7  
161 public void testSuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentials() {  
162     assertEquals(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {  
163         customer = service.login(propertiesToken, propertiesToken);  
164     }).  
165 }
```

Alttan Sınırlı Joker

Alttan Sınırlı Joker - I

- Altan sınırlı joker ifadesi `<? super Type>` şeklindedir.
- Bu ifade ile verilen tipin (type) ve tüm üst tiplerinin nesneleri kastedilmektedir, dolayısıyla alt sınır ifadedeki tiptir.
- Belirtilen tip bir sınıf olabileceği gibi bir arayüz de olabilir.
- Altan sınırlı genel ifadeler, en az verili tipten oluşturulmuş genel yapılar ister.

Alttan Sınırlı Joker - II

- Örneğin `java.util.Iterable` arayüzüünü ve bu arayüze Java SE 1.8 ile gelen aşağıdaki default metodu düşünelim.

```
interface Iterable<T>
```

- `Iterable` arayüzünün `T` tipi, üzerinden alındığı torba nesnesinin generic tipidir.

```
default void forEach(Consumer<? super T> action)
```

Alttan Sınırlı Joker - III

- Bu metot **Iterable** nesnesinin kendisine has olduğu **T** tipine ya da daha üst tiplerine has bir **Consumer** nesnesini argüman olarak almaktadır.
- **Consumer<? super T>** ifadesindeki **<? super T>**, **T** ve üst tiplerini göstermektedir.
- Bu da anlaşılır bir durumdur çünkü **Consumer** üzerindeki **accept()** metodu **T**'ye geneldir.

```
void accept(T t)
```

Alttan Sınırlı Joker - IV

- Dolayısıyla **forEach(Consumer<? super T>)** arayüzü şu anlamda gelmektedir:
  - Öyle bir **Consumer** nesnesi sağla ki bu nesne, kendisine uygulanacak olan **Iterable** nesnesinin generic tipi ya da üst tipine has olsun, sadece onlarla çalışsin.
  - Bu durumda **? super T** ile **T**'nin üst tipleri üzerinde metot çağrıabilen bir yapı, **T** üzerinde de metot çağrıabilir çünkü **T**'nin arayüzü en azından **? super T**'nin arayüzüdür.

LowerboundedWildcardExample.java

- org.javaturk.oofp.ch11.wildcard.
LowerboundedWildcardExample

Alttan Sınırlı Joker - V

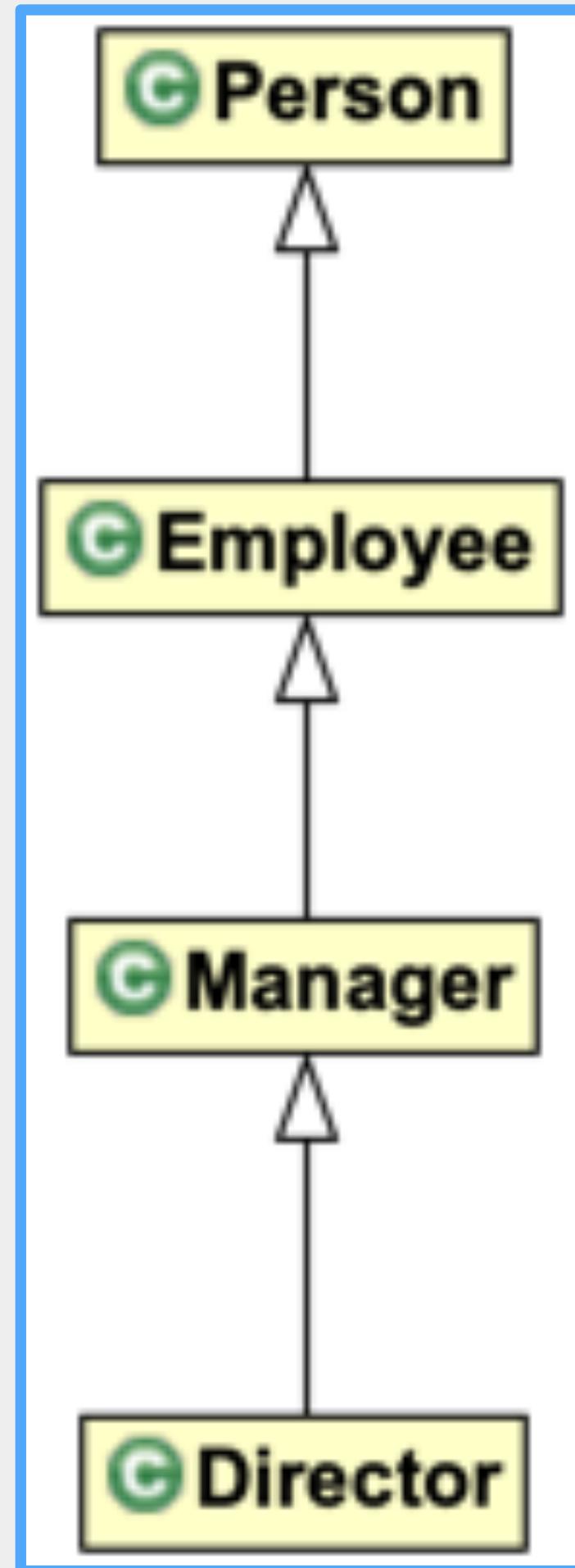

- Java API'sinden örnekler:
  - `binarySearch(List<? extends Comparable<? super T>> list, T key)`
  - `binarySearch(List<? extends T> list, T key, Comparator<? super T> c)`
    - T ve alt tiplerini tutan bir `List` içinde T tipinde bir nesneyi bulmak için, T ve üst tipleri için geçerli bir `Comparator` sağlamak gereklidir.
    - Eğer T'nin üst tipinde `compareTo()` metod gerçeklestirmesi varsa bu metot tüm hiyerarşi için geçerlidir.
  - ? `super T` yerine ? `extends T` olsaydı bu garanti edilemezdi.

Alttan Sınırlı Joker - VI

- `List<Employee>` varsa `Comparable` nesnesi en az `Employee` genel olmalı yani en azından `Employee` nesnelerini kıyaslayabilir.
- `? super T` ifadesinden dolayı `Person`'a genel de olabilir çünkü `Person`'ı nesnelerini kıyaslayabilen `Employee`'yi de kıyaslayabilir.

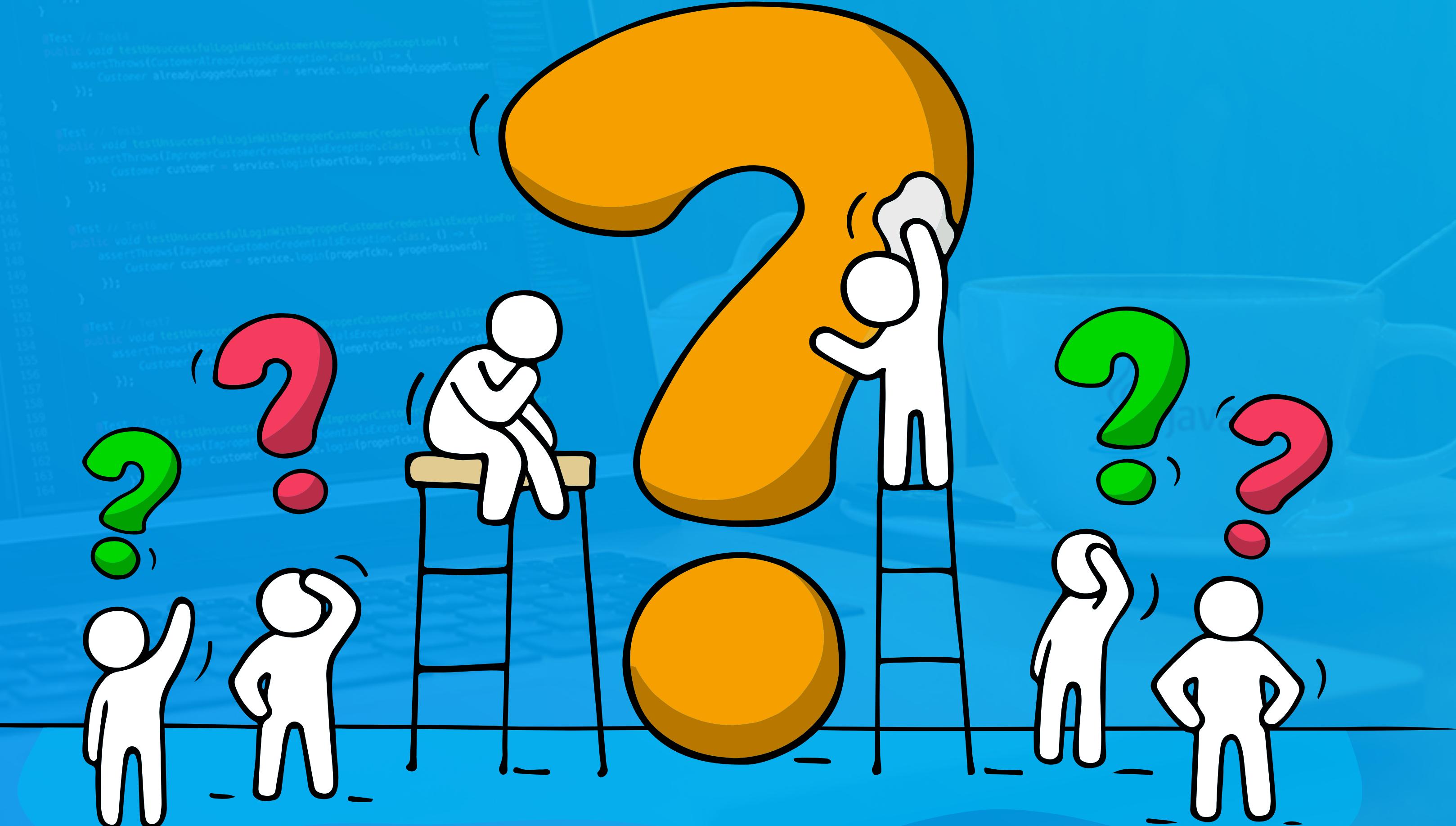

Üstten ve Altan Sınırlı Jokerler

- Üstten sınırlı joker ifadesinde `<? extends Type>` bu ifadeye uygun olan nesnenin arayüzü verili tip (type) tarafından belirlenir.
- Dolayısıyla nesne üzerinde çağrılacak metodlar **Type** metodlarıdır.
- Yani `List<? extends Employee>` ifadesine uyan her element, `Employee`'nin arayüzüne sağılar.
- Ama alttan sınırlı joker ifadesi `<? super Type>` için durum farklıdır.
- Bu ifade ile sağlanan şey **Type**'ın herhangi bir üst tipinde sağlanan metodun için de **Type** geçerli olduğu olacaktır.

Soru ve Cevap Zamani!

Genel Tipli Sınıf Tanımlama


```
115     assertEquals(successfulCustomer, loggedCustomer);
116 }
117
118 @Test // Test2
119 public void testUnsuccessfulLoginWithNoSuchCustomerException() {
120     assertThrows(NoSuchCustomerFoundException.class, () -> {
121         Customer unfoundCustomer = service.login(unfoundCustomerTckn, proper
122     });
123 }
124
125 @Test // Test3
126 public void testUnsuccessfulLoginWithCustomerLockedException() {
127     assertThrows(CustomerLockedException.class, () -> {
128         Customer lockedCustomer = service.login_lockedCustomerTckn, "qwerty1
129     });
130 }
131
132 @Test // Test4
133 public void testUnsuccessfulLoginWithCustomerAlreadyLoggedException() {
134     assertThrows(CustomerAlreadyLoggedException.class, () -> {
135         Customer alreadyLoggedCustomer = service.login(alreadyLoggedCustomer
136     });
137 }
138
139 @Test // Test5
140 public void testUnsuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentialsException()
141     assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
142         Customer customer = service.login(shortTckn, properPassword);
143     });
144 }
145
146 @Test // Test6
147 public void testUnsuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentialsException()
148     assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
149         Customer customer = service.login(emptyTckn, shortPassword);
150     });
151 }
152
153 @Test // Test7
154 public void testUnsuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentialsException()
155     assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
156         Customer customer = service.login(emptyTckn, emptyPassword);
157     });
158 }
159
160 @Test // Test8
161 public void testSuccessfulLoginWithImproperCustomerCredentialsException()
162     assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
163         Customer customer = service.login(emptyTckn, emptyPassword);
164     });
165 }
```


- Daha önce “genel tip kullanılarak oluşturulan bir nesne, sadece o generic tipten olan nesnelerle çalışabilir.” dendi.
- Bu amaçla Java torbalarında tip parametreleri kullanılır.

```
List<Student> students = new ArrayList<>();
```

- Ama bu kullanım, genel tip kullanımının ufkak bir parçasıdır.
- Bu konu ile ilgili daha pek çok detay vardır.

Genel Sınıf Oluşturma

- Genel tipli bir sınıf (aslen bir tip) nasıl oluşturulur?
- Bu amaçla sınıfı oluştururken `<>` operatörü içinde tip değişkeni sağlanmalıdır.
- Tip değişkeni sayısında bir sınırlama yoktur ama genelde bir (en çok iki) tane olma eğilimindedir.
- Tip değişkenlerinin hangi yönde sınırlı olacaklarına karar verilmelidir.

Genel Sınıf Oluşturma

- Tip değişkenlerini sınıf içerisinde, sınıfın sorumluluklarını yerine getirecek şekilde kullanılır.
- Daha sonra da genel sınıfın nesnesini oluştururken uygun tip(ler)de nesne(ler) geçilir.

MyGenericClass.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.MyGenericClass

GenericReturnType.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.GenericReturnType

Team.java

- org.javaturk.oofp.ch11.generics.Team

Marriage.java

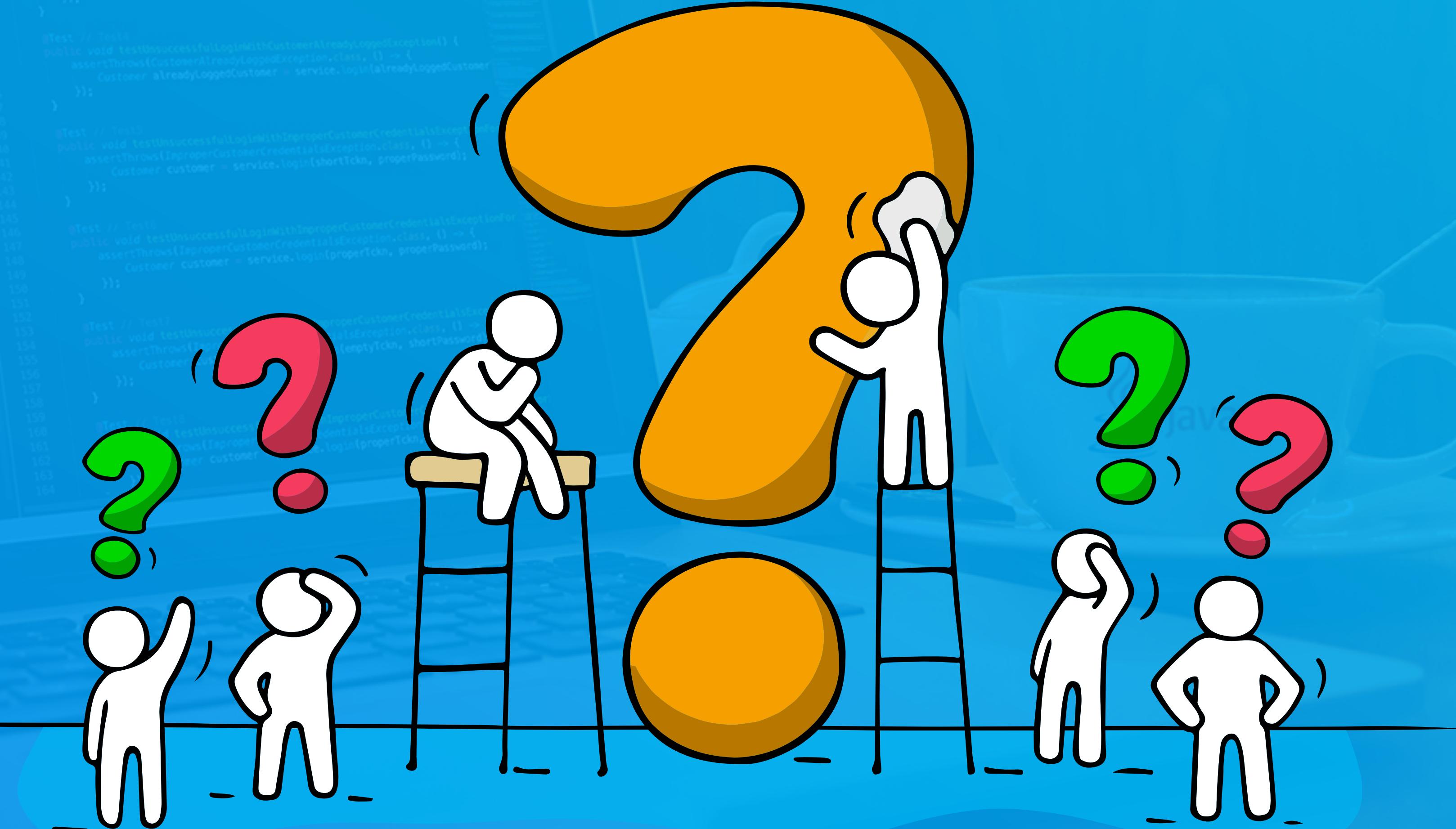
- org.javaturk.oofp.ch11.generics.Marriage

Generics Ne Sağlar?

- Generic yapıları ne sağlar?
  - Daha okunabilen ve kısa kod,
  - Daha sağlam (robust) kod dolayısıyla daha güvenilir (reliable)
  - yazılım sağlar.

Soru ve Cevap Zamani!

Ödevler

```
112     public void testSuccessfulLogin() {
113         throws NoSuchCustomerFoundException, CustomerLockedException, Customer
114             ImproperCustomerCredentialsException, MaxNumberOffailedLoginsException
115         Customer loggedCustomer = service.login(properticks, properPassword);
116         assertEquals(successfulCustomer, loggedCustomer);
117     }
118
119     @Test // Test1
120     public void testUnsuccessfulLoginWithNoSuchCustomerException() {
121         assertThrows(NoSuchCustomerFoundException.class, () -> {
122             Customer unfoundCustomer = service.login(unfoundCustomerTckn, proper
123         });
124     }
125
126     @Test // Test2
127     public void testUnsuccessfulLoginWithCustomerLockedException() {
128         assertThrows(CustomerLockedException.class, () -> {
129             Customer lockedCustomer = service.login(lockedCustomerTckn, "password");
130         });
131     }
132
133     @Test // Test3
134     public void testUnsuccessfulLoginWithCustomerAlreadyLoggedInException() {
135         assertThrows(CustomerAlreadyLoggedInException.class, () -> {
136             Customer alreadyLoggedCustomer = service.login(alreadyLoggedCustomer
137         });
138     }
139
140     @Test // Test4
141     public void testUnsuccessfulLoginWithInproperCustomerCredentialsExceptionFor
142         assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
143             Customer customer = service.login(shortTckn, properPassword);
144         });
145
146     @Test // Test5
147     public void testUnsuccessfulLoginWithInproperCustomerCredentialsExceptionFor
148         assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
149             Customer customer = service.login(properticks, properPassword);
150         });
151
152     @Test // Test6
153     public void testUnsuccessfulLoginWithInproperCustomerCredentialsExceptionFor
154         assertThrows(ImproperCustomerCredentialsException.class, () -> {
155             Customer customer = service.login(emptyTckn, shortPassword);
156         });
157     }
158 }
```

Bölüm Sonu

Soru ve Cevap Zamani!

